Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (όγδοο τμήμα)

της 4ης Οκτωβρίου 2024*

«Προδικαστική παραπομπή – Προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα – Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 – Άρθρο 82, παράγραφος 1 – Δικαίωμα αποζημίωσης και ευθύνη – Παράνομη επεξεργασία δεδομένων – Προσβολή του δικαιώματος προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα – Έννοια της "ζημίας" – Αποκατάσταση μη υλικής ζημίας υπό τη μορφή έκφρασης συγγνώμης – Επιτρέπεται – Αρχή της αποτελεσματικότητας – Εκτίμηση του είδους και του ύψους της αποζημίωσης – Ενδεχόμενη συνεκτίμηση των προθέσεων και των κινήτρων του υπευθύνου επεξεργασίας»

Στην υπόθεση C-507/23,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Augstākā tiesa (Senāts) (Ανώτατο Δικαστήριο, Λεττονία) με απόφαση της 7ης Αυγούστου 2023, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 8 Αυγούστου 2023, στο πλαίσιο της δίκης

A

κατά

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (όγδοο τμήμα),

συγκείμενο από τους N. Piçarra, πρόεδρο τμήματος, N. Jääskinen (εισηγητή) και M. Gavalec, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Szpunar

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η Λεττονική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις J. Davidoviča και K. Pommere,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους A. Μπουχάγιαρ, H. Kranenborg και I. Naglis,

* Γλώσσα διαδικασίας: η λεττονική.

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 82, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (ΕΕ 2016, L 119, σ. 1) (στο εξής: ΓΚΠΔ).

2 Η υπό κρίση αίτηση υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του A και του Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (Κέντρου προστασίας των δικαιωμάτων των καταναλωτών, Λεττονία, στο εξής: PTAC) με αντικείμενο την αποκατάσταση της μη υλικής ζημίας την οποία ισχυρίζεται ότι υπέστη ο αναιρεσείων της κύριας δίκης λόγω της χωρίς τη συγκατάθεσή του επεξεργασίας από το PTAC ορισμένων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τον αφορούν.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 1, 75, 85, 146 και 148 του ΓΚΠΔ έχουν ως εξής:

«(1) Η προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι θεμελιώδες δικαίωμα. Το άρθρο 8 παράγραφος 1 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (“Χάρτης”) και το άρθρο 16 παράγραφος 1 της [ΣΛΕΕ] ορίζουν ότι κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν.

[…]

(75) Οι κίνδυνοι για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες φυσικών προσώπων, ποικίλης πιθανότητας και σοβαρότητας, είναι δυνατόν να προκύπτουν από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα η οποία θα μπορούσε να οδηγήσει σε σωματική, υλική ή μη υλική βλάβη, ιδίως όταν η επεξεργασία μπορεί να οδηγήσει σε […] βλάβη φήμης, […] ή οποιοδήποτε άλλο σημαντικό οικονομικό ή κοινωνικό μειονέκτημα· όταν τα υποκείμενα των δεδομένων θα μπορούσαν να στερηθούν των δικαιωμάτων και ελευθεριών τους ή να εμποδίζονται από την άσκηση ελέγχου επί των δεδομένων τους προσωπικού χαρακτήρα· […]

[…]

(85) Η παραβίαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μπορεί, εάν δεν αντιμετωπιστεί κατάλληλα και έγκαιρα, να έχει ως αποτέλεσμα σωματική, υλική ή μη υλική βλάβη για φυσικά πρόσωπα, όπως απώλεια του ελέγχου επί των δεδομένων τους προσωπικού χαρακτήρα ή ο περιορισμός των δικαιωμάτων τους, […] βλάβη της φήμης, […] ή άλλο σημαντικό οικονομικό ή κοινωνικό μειονέκτημα για το ενδιαφερόμενο φυσικό πρόσωπο. […]

[…]

(146) Κάθε ζημία την οποία υφίσταται ένα πρόσωπο ως αποτέλεσμα επεξεργασίας κατά παράβαση του παρόντα κανονισμού θα πρέπει να αποτελεί αντικείμενο αποζημίωσης από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον εκτελούντα την επεξεργασία. […] Η έννοια της ζημίας θα πρέπει να ερμηνεύεται διασταλτικά με γνώμονα τη νομολογία του Δικαστηρίου κατά τρόπον ώστε να λαμβάνονται πλήρως υπόψη οι στόχοι του παρόντος κανονισμού. Αυτό δεν επηρεάζει τυχόν αξιώσεις αποζημίωσης, ασκούμενες λόγω παραβίασης άλλων κανόνων του δικαίου της Ένωσης ή των κρατών μελών. […] Τα υποκείμενα των δεδομένων θα πρέπει να λαμβάνουν πλήρη και ουσιαστική αποζημίωση για τη ζημία που υπέστησαν. […]

[…]

(148) Προκειμένου να ενισχυθεί η επιβολή των κανόνων του παρόντος κανονισμού, κυρώσεις, συμπεριλαμβανομένων των διοικητικών προστίμων, θα πρέπει να επιβάλλονται για κάθε παράβαση του παρόντος κανονισμού […]. Θα πρέπει ωστόσο να λαμβάνονται δεόντως υπόψη η φύση, η σοβαρότητα και η διάρκεια της παράβασης, ο εσκεμμένος χαρακτήρας της παράβασης, οι δράσεις που αναλήφθηκαν για τον μετριασμό της ζημίας, ο βαθμός της ευθύνης […] και κάθε άλλο επιβαρυντικό ή ελαφρυντικό στοιχείο. […]»

4 Το άρθρο 1 του ΓΚΠΔ, το οποίο φέρει τον τίτλο «Αντικείμενο και στόχοι», ορίζει στην παράγραφο 2 τα εξής:

«Ο παρών κανονισμός προστατεύει θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες των φυσικών προσώπων και ειδικότερα το δικαίωμά τους στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.»

5 Το άρθρο 4 του ΓΚΠΔ, το οποίο τιτλοφορείται «Ορισμοί», προβλέπει τα εξής:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού νοούνται ως:

1) “δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα”: κάθε πληροφορία που αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο (“υποκείμενο των δεδομένων”)· […]

[…]

7) “υπεύθυνος επεξεργασίας”: το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας που, μόνα ή από κοινού με άλλα, καθορίζουν τους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα· […]

[…]

12) “παραβίαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα”: η παραβίαση της ασφάλειας που οδηγεί σε τυχαία ή παράνομη καταστροφή, απώλεια, μεταβολή, άνευ άδειας κοινολόγηση ή πρόσβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που διαβιβάστηκαν, αποθηκεύτηκαν ή υποβλήθηκαν κατ’ άλλο τρόπο σε επεξεργασία,

[…]».

6 Το άρθρο 6 του του ΓΚΠΔ, το οποίο φέρει τον τίτλο «Νομιμότητα της επεξεργασίας», ορίζει στην παράγραφο 1 ότι η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι σύννομη μόνον εάν και εφόσον ισχύει μία τουλάχιστον από τις προϋποθέσεις που απαριθμεί.

7 Το κεφάλαιο VIII του ΓΚΠΔ, το οποίο φέρει τον τίτλο «Προσφυγές, ευθύνη και κυρώσεις», περιλαμβάνει τα άρθρα 77 έως 84.

8 Το άρθρο 82 του ΓΚΠΔ, το οποίο φέρει τον τίτλο «Δικαίωμα αποζημίωσης και ευθύνη», ορίζει στις παραγράφους 1 και 2 τα εξής:

«1. Κάθε πρόσωπο το οποίο υπέστη υλική ή μη υλική ζημία ως αποτέλεσμα παραβίασης του παρόντος κανονισμού δικαιούται αποζημίωση από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον εκτελούντα την επεξεργασία για τη ζημία που υπέστη.

2. Κάθε υπεύθυνος επεξεργασίας που συμμετέχει στην επεξεργασία είναι υπεύθυνος για τη ζημία που προκάλεσε η εκ μέρους του επεξεργασία που παραβαίνει τον παρόντα κανονισμό. […]»

9 Το άρθρο 83 του ΓΚΠΔ, το οποίο φέρει τον τίτλο «Γενικοί όροι επιβολής διοικητικών προστίμων», προβλέπει στην παράγραφο 2 τα εξής:

«[…] Κατά τη λήψη απόφασης σχετικά με την επιβολή διοικητικού προστίμου, καθώς και σχετικά με το ύψος του διοικητικού προστίμου για κάθε μεμονωμένη περίπτωση, λαμβάνονται δεόντως υπόψη τα ακόλουθα:

α) η φύση, η βαρύτητα και η διάρκεια της παράβασης, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση, την έκταση ή το σκοπό της σχετικής επεξεργασίας, καθώς και τον αριθμό των υποκειμένων των δεδομένων που έθιξε η παράβαση και το βαθμό ζημίας που υπέστησαν,

β) ο δόλος ή η αμέλεια που προκάλεσε την παράβαση,

γ) οποιεσδήποτε ενέργειες στις οποίες προέβη ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία για να μετριάσει τη ζημία που υπέστησαν τα υποκείμενα των δεδομένων,

[…]

ια) κάθε άλλο επιβαρυντικό ή ελαφρυντικό στοιχείο που προκύπτει από τις περιστάσεις της συγκεκριμένης περίπτωσης, όπως τα οικονομικά οφέλη που αποκομίστηκαν ή ζημιών που αποφεύχθηκαν, άμεσα ή έμμεσα, από την παράβαση.»

10 Το άρθρο 84 του ΓΚΠΔ, το οποίο φέρει τον τίτλο «Κυρώσεις», διευκρινίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τους κανόνες σχετικά με τις άλλες κυρώσεις που επιβάλλονται για παραβάσεις του παρόντος κανονισμού, ιδίως για τις παραβάσεις που δεν αποτελούν αντικείμενο διοικητικών προστίμων δυνάμει του άρθρου 83, και λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλιστεί ότι εφαρμόζονται. Οι εν λόγω κυρώσεις είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές.»

Το λεττονικό δίκαιο

11 Ο Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likums (νόμος περί αποκατάστασης ζημιών που προκαλούνται από δημόσιες αρχές), της 2ας Ιουνίου 2005 (Latvijas Vēstnesis, 2005, αριθ. 96), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης (στο εξής: νόμος του 2005), ορίζει στο άρθρο 14, το οποίο φέρει τον τίτλο «Καθορισμός της αποκατάστασης της μη υλικής ζημίας», τα εξής:

«1. Η αποκατάσταση της μη υλικής ζημίας καθορίζεται βάσει της σπουδαιότητας των προσβαλλόμενων δικαιωμάτων και εννόμων συμφερόντων, βάσει της σοβαρότητας της συγκεκριμένης προσβολής, λαμβανομένων υπόψη των πραγματικών και νομικών λόγων στους οποίους στηρίζεται η συμπεριφορά της αρχής, καθώς και της συμπεριφοράς και της συνυπαιτιότητας του ζημιωθέντος και των λοιπών περιστάσεων της συγκεκριμένης υπόθεσης.

2. Η μη υλική ζημία αποκαθίσταται με την επαναφορά των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση ή, στην περίπτωση που τούτο είναι ολικώς ή μερικώς αδύνατο ή η λύση δεν είναι προσήκουσα, με την έκφραση συγγνώμης ή την καταβολή προσήκουσας αποζημίωσης.

3. Εάν η αρχή ή το δικαστήριο, κατόπιν εκτίμησης των περιστάσεων της συγκεκριμένης υπόθεσης, κρίνει ότι η προσβολή των προστατευόμενων από τον νόμο δικαιωμάτων ή συμφερόντων του ατόμου δεν είναι σοβαρή, μπορεί η παροχή συγγνώμης εγγράφως ή δημοσίως να αποτελέσει αποκλειστικό ή συμπληρωματικό τρόπο αποκατάστασης μη υλικής ζημίας.

4. Η αποκατάσταση της μη υλικής ζημίας μπορεί να οριστεί έως του ποσού των 7 000 ευρώ. Σε περίπτωση που η μη υλική ζημία είναι σοβαρή, το ανώτατο όριο αποζημίωσης μπορεί να οριστεί έως του ποσού των 10 000 ευρώ, αλλά, σε περίπτωση προσβολής της ζωής ή πρόκλησης ιδιαιτέρως σοβαρής βλάβης της υγείας, το εν λόγω ανώτατο όριο αποζημίωσης μπορεί να ανέλθει έως το ποσό των 30 000 ευρώ.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

12 Ο αναιρεσείων της κύριας δίκης είναι γνωστός στη Λεττονία ως δημοσιογράφος ειδικός σε θέματα αυτοκινήτων.

13 Στο πλαίσιο μιας εκστρατείας ευαισθητοποίησης των καταναλωτών για τους κινδύνους που διατρέχουν κατά την αγορά μεταχειρισμένου αυτοκινήτου, το PTAC μετέδωσε σε πλείονες δικτυακούς τόπους ακολουθία βίντεο στην οποία, μεταξύ άλλων, εμφανιζόταν πρόσωπο το οποίο μιμούνταν τον αναιρεσείοντα της κύριας δίκης, χωρίς τη συγκατάθεσή του.

14 Παρά την εναντίωσή του στην παραγωγή και τη μετάδοσή της εν λόγω ακολουθίας βίντεο, αυτή παρέμεινε διαθέσιμη στο διαδίκτυο. Πέραν τούτου, το PTAC απέρριψε τα ρητά αιτήματα του αναιρεσείοντος περί παύσης της εν λόγω μετάδοσης και περί αποκατάστασης της προσβολής της φήμης του.

15 Ο αναιρεσείων προσέφυγε στο administratīvā rajona tiesa (διοικητικό πρωτοδικείο, Λεττονία) ζητώντας, αφενός, να αναγνωριστεί ο παράνομος χαρακτήρας των ενεργειών του PTAC, οι οποίες συνίσταντο στη χρήση και μετάδοση, χωρίς τη συγκατάθεσή του, προσωπικών δεδομένων που τον αφορούν και, αφετέρου, να αποκατασταθεί, μέσω της έκφρασης συγγνώμης και της επιδίκασης αποζημίωσης ποσού 2 000 ευρώ, η μη υλική ζημία που υπέστη. Το διοικητικό πρωτοδικείο, αφού διαπίστωσε το παράνομο των ενεργειών αυτών, διέταξε το PTAC να προβεί στην παύση τους και να ζητήσει δημοσίως συγγνώμη από τον αναιρεσείοντα, καθώς και να του καταβάλει αποζημίωση ύψους 100 ευρώ προς αποκατάσταση της μη υλικής ζημίας που αυτός υπέστη.

16 Με απόφαση της 20ής Μαΐου 2023, το Administratīvā apgabaltiesa (διοικητικό εφετείο, Λεττονία), δικάζον κατ' έφεση, επιβεβαίωσε τον παράνομο χαρακτήρα της εκ μέρους του PTAC επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, βάσει του άρθρου 6 του ΓΚΠΔ, και διέταξε την παύση της εν λόγω συμπεριφοράς και τη δημοσίευση συγγνώμης στους δικτυακούς τόπους που μετέδωσαν την ακολουθία βίντεο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 14 του νόμου του 2005. Αντιθέτως, το διοικητικό εφετείο απέρριψε το αίτημα χρηματικής αποκατάστασης της μη υλικής ζημίας που υπέστη ο αναιρεσείων της κύριας δίκης. Συναφώς, το διοικητικό εφετείο έκρινε, μεταξύ άλλων, ότι η διαπραχθείσα προσβολή δεν ήταν σοβαρή, για τον λόγο ότι η ακολουθία βίντεο είχε ως σκοπό την εκπλήρωση αποστολής δημοσίου συμφέροντος και όχι να βλάψει τη φήμη, την υπόληψη και την αξιοπρέπεια του αναιρεσείοντος. Επιπλέον, έκρινε ότι η προσβολή οφειλόταν στο γεγονός ότι το PTAC είχε ερμηνεύσει εσφαλμένως νομικές διατάξεις περίπλοκου χαρακτήρα.

17 Με την αναίρεση που άσκησε ενώπιον του Augstākā tiesa (Senāts) (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Λεττονία), το οποίο είναι το αιτούν δικαστήριο στην υπό κρίση υπόθεση, ο αναιρεσείων της κύριας δίκης αμφισβητεί την ανωτέρω απόφαση κατά το μέρος που με αυτή απορρίπτεται το αίτημα χρηματικής αποκατάστασης της μη υλικής ζημίας που υπέστη. Ισχυρίζεται, κατ' ουσίαν, ότι το διοικητικό εφετείο προέβη σε εσφαλμένη εκτίμηση της βαρύτητας της προσβολής των δικαιωμάτων του και σε εσφαλμένη αξιολόγηση της ζημίας που του προκάλεσε η προσβολή αυτή. Υποστηρίζει επίσης ότι η αποζημίωση υπό τη μορφή έκφρασης συγγνώμης δεν είναι ούτε δίκαιη ούτε επαρκής υπό το πρίσμα του άρθρου 82 του ΓΚΠΔ.

18 Πρώτον, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά, υπό το πρίσμα της αποφάσεως της 4ης Μαΐου 2023, Österreichische Post (Μη υλική ζημία λόγω της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα) (C-300/21, στο εξής: απόφαση Österreichische Post, EU:C:2023:370), ότι το άρθρο 82 του ΓΚΠΔ δεν επιτρέπει την επιδίκαση αποζημίωσης λόγω παράβασης του εν λόγω κανονισμού χωρίς να έχει προηγουμένως προσδιοριστεί ζημία η οποία προκλήθηκε από την παράβαση αυτή. Κατά το αιτούν δικαστήριο, εν προκειμένω, το διοικητικό εφετείο παρέβη το άρθρο 82 επιδικάζοντας τέτοια αποζημίωση, χωρίς να έχει διαπιστώσει προσβολή της φήμης, της υπόληψης και της αξιοπρέπειας του αναιρεσείοντος της κύριας δίκης. Στο πλαίσιο αυτό, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν, υπό το πρίσμα του άρθρου 1, παράγραφος 2, του ΓΚΠΔ, καθώς και των αιτιολογικών σκέψεων 75, 85 και 146 του εν λόγω κανονισμού, η παράνομη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μπορεί να συνιστά, αφ' εαυτής, προσβολή του θεμελιώδους δικαιώματος στην προστασία των εν λόγω δεδομένων, όπως το δικαίωμα αυτό

κατοχυρώνεται στο άρθρο 8, παράγραφος 1, του Χάρτη, και, ως εκ τούτου, να συνιστά «ζημία» κατά την έννοια του άρθρου 82 του ΓΚΠΔ, ακόμη και όταν δεν αποδεικνύεται προσβολή της φήμης, της υπόληψης ή της αξιοπρέπειας του υποκειμένου των δεδομένων.

19 Δεύτερον, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς το ζήτημα της προσήκουσας αποκατάστασης μη υλικής ζημίας βάσει του άρθρου 82, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ, όπως ερμηνεύθηκε στην απόφαση της 4ης Μαΐου 2023, Österreichische Post (C-300/21, EU:C:2023:370). Ζητεί να διευκρινιστεί αν η υποχρέωση έκφρασης συγγνώμης προς τον ζημιωθέντα, η οποία κατά το λεττονικό δίκαιο μπορεί να αποτελέσει είτε αποκλειστικό είτε συμπληρωματικό τρόπο αποκατάστασης ζημίας, μπορεί σε ορισμένες περιπτώσεις να θεωρηθεί ως επαρκής αποζημίωση, υπό το πρίσμα του άρθρου 82, παράγραφος 1.

20 Τέλος, τρίτον, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, λαμβανομένης υπόψη της σκέψης 58 της ανωτέρω αναφερόμενης απόφασης, αν το άρθρο 82, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ επιτρέπει να λαμβάνονται υπόψη, προκειμένου να εκτιμηθεί το είδος και το ύψος της οφειλόμενης σχετικής αποζημίωσης, οι περιστάσεις υπό τις οποίες πραγματοποιήθηκαν οι ενέργειες του αυτουργού της παράβασης των διατάξεων του εν λόγω κανονισμού ή οι περιστάσεις στο πλαίσιο των οποίων οι εν λόγω ενέργειες δικαιολογούνται.

21 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Augstākā tiesa (Senāts) (Ανώτατο Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει το άρθρο 82, παράγραφος 1, του [ΓΚΠΔ] την έννοια ότι η παράνομη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ως παράβαση του εν λόγω κανονισμού, μπορεί αφ’ εαυτής να συνιστά αδικαιολόγητη επέμβαση στο δικαίωμα ενός προσώπου για προστασία των δεδομένων του και πρόκληση ζημίας στο εν λόγω πρόσωπο;

2) Έχει το άρθρο 82, παράγραφος 1, του [ΓΚΠΔ] την έννοια ότι, σε περίπτωση που δεν υπάρχει η δυνατότητα επαναφοράς των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση, επιτρέπει να διαταχθεί, ως αποκλειστικός τρόπος αποκατάστασης της μη υλικής ζημίας, η έκφραση συγγνώμης;

3) Έχει το άρθρο 82, παράγραφος 1, του [ΓΚΠΔ] την έννοια ότι επιτρέπει να δικαιολογείται η επιδίκαση μικρότερου ποσού για την αποκατάσταση της μη υλικής ζημίας σε περίπτωση που συντρέχουν συγκεκριμένες περιστάσεις εκ των οποίων προκύπτουν οι προθέσεις και τα κίνητρα του υπεύθυνου επεξεργασίας των δεδομένων (παραδείγματος χάριν, η ανάγκη εκπλήρωσης αποστολής δημοσίου συμφέροντος, η απουσία πρόθεσης πρόκλησης ζημίας στον ενδιαφερόμενο, η δυσκολία κατανόησης του νομικού πλαισίου);»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

22 Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ’ ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 82, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ, υπό το πρίσμα του άρθρου 8, παράγραφος 1, του Χάρτη, έχει την έννοια ότι η παράβαση διατάξεων του ΓΚΠΔ αρκεί, αφ’ εαυτής, για τη στοιχειοθέτηση «ζημίας» κατά το άρθρο 82, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού.

23 Το άρθρο 82, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ ορίζει ότι «[κ]άθε πρόσωπο το οποίο υπέστη υλική ή μη υλική ζημία ως αποτέλεσμα παραβίασης του παρόντος κανονισμού δικαιούται αποζημίωση από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον εκτελούντα την επεξεργασία για τη ζημία που υπέστη».

24 Το Δικαστήριο έχει επανειλημμένως ερμηνεύσει το εν λόγω άρθρο 82, παράγραφος 1, υπό την έννοια ότι η απλή παράβαση του ΓΚΠΔ δεν αρκεί για τη θεμελίωση δικαιώματος σχετικής αποζημίωσης, δεδομένου ότι η ύπαρξη υλικής ή μη υλικής «ζημίας» την οποία «υπέστη» το πρόσωπο συνιστά μία από τις προϋποθέσεις γένεσης του δικαιώματος αποζημίωσης που προβλέπεται στην εν λόγω διάταξη, από κοινού με τη διαπίστωση παράβασης των διατάξεων του κανονισμού και την ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ ζημίας και παράβασης, προϋποθέσεις οι οποίες πρέπει να συντρέχουν σωρευτικώς. Επομένως, το πρόσωπο που ζητεί αποζημίωση για μη υλική ζημία βάσει της διάταξης αυτής οφείλει να αποδείξει όχι μόνον την παράβαση του κανονισμού, αλλά και ότι η παράβαση αυτή του προκάλεσε πράγματι τέτοια ζημία [πρβλ. αποφάσεις της 4ης Μαΐου 2023, Österreichische Post, C-300/21, EU:C:2023:370, σκέψεις 32, 33, 42 και 50, της 20ής Ιουνίου 2024, Scalable Capital, C-182/22 και C-189/22, EU:C:2024:531, σκέψεις 41 και 42, και της 20ής Ιουνίου 2024, PS (Εσφαλμένη διεύθυνση), C-590/22, EU:C:2024:536, σκέψεις 22, 24, 25 και 27].

25 Δεδομένου ότι οι τρεις αυτές σωρευτικές προϋποθέσεις είναι απαραίτητες και αρκούν προκειμένου να θεμελιωθεί δικαίωμα αποζημίωσης, κατά την έννοια του άρθρου 82, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ (απόφαση της 14ης Δεκεμβρίου 2023, Gemeinde Ummendorf, C-456/22, EU:C:2023:988, σκέψη 14), το δικαίωμα αυτό δεν μπορεί να εξαρτάται από την πρόσθετη απόδειξη ότι το υποκείμενο των δεδομένων, όπως ορίζεται στο άρθρο 4, σημείο 1, του εν λόγω κανονισμού, υπέστη αδικαιολόγητη προσβολή του εννόμου συμφέροντος η προστασία του οποίου σκοπείται με τον κανονισμό αυτόν, ήτοι του δικαιώματος του εν λόγω προσώπου στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν.

26 Εξάλλου, το Δικαστήριο έχει υπογραμμίσει ότι, ακόμη και αν η διάταξη του ΓΚΠΔ την οποία αφορά η παράβαση απονέμει δικαιώματα στα φυσικά πρόσωπα, η παράβαση αυτή δεν μπορεί αφ' εαυτής να θεωρηθεί «μη υλική ζημία» κατά την έννοια του κανονισμού αυτού, και να θεμελιώσει συναφώς δικαίωμα αποζημίωσης, διότι ο εν λόγω κανονισμός απαιτεί να πληρούνται και οι άλλες δύο προϋποθέσεις που υπενθυμίζονται στο σημείο 24 της παρούσας απόφασης (πρβλ. απόφαση της 11ης Απριλίου 2024, juris, C-741/21, EU:C:2024:288, σκέψη 40).

27 Η ερμηνεία αυτή του άρθρου 82, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ ενισχύεται από τις αιτιολογικές σκέψεις 75, 85 και 146 του εν λόγω κανονισμού. Πράγματι, από τις εν λόγω αιτιολογικές σκέψεις προκύπτει, πρώτον, ότι η επέλευση ζημίας στο πλαίσιο παράνομης επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι απλώς δυνητική και όχι άνευ ετέρου συνέπεια μιας τέτοιας επεξεργασίας, δεύτερον, ότι η παράβαση του ΓΚΠΔ δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκην ζημία και, τρίτον, ότι πρέπει να υφίσταται αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της επίμαχης παραβάσεως και της ζημίας που υπέστη το υποκείμενο των δεδομένων προκειμένου να θεμελιωθεί δικαίωμα αποζημιώσεως (πρβλ. απόφαση της 4 Μαΐου 2023, Österreichische Post, C-300/21, EU:C:2023:370, σκέψη 37).

28 Η εν λόγω ερμηνεία είναι επομένως ικανή να διασφαλίσει την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ως θεμελιώδες δικαίωμα το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 8, παράγραφος 1, του Χάρτη, στο οποίο παραπέμπει η αιτιολογική σκέψη 1 του ΓΚΠΔ.

29 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 82, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ, υπό το πρίσμα του άρθρου 8, παράγραφος 1, του Χάρτη, έχει την έννοια ότι η παράβαση διατάξεων του ΓΚΠΔ δεν αρκεί, αφ' εαυτής, για τη στοιχειοθέτηση «ζημίας» κατά το άρθρο 82, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού.

Επί του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος

30 Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 82, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ έχει την έννοια ότι η έκφραση συγγνώμης μπορεί να αποτελέσει προσήκουσα αποκατάσταση μη υλικής ζημίας βάσει της εν λόγω διάταξης, ιδίως όταν δεν υπάρχει η δυνατότητα επαναφοράς των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση.

31 Κατά πάγια νομολογία, εναπόκειται στην εσωτερική έννομη τάξη εκάστου κράτους μέλους να θεσπίσει τους δικονομικούς κανόνες των ενδίκων βοηθημάτων που αποσκοπούν στη διασφάλιση των δικαιωμάτων των υποκειμένων δικαίου, δυνάμει της αρχής της δικονομικής αυτονομίας, υπό τον όρο, ωστόσο, ότι οι κανόνες αυτοί δεν είναι, στις καταστάσεις που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης, λιγότερο ευμενείς από τους διέποντες παρόμοιες καταστάσεις που υπόκεινται στο εσωτερικό δίκαιο (αρχή της ισοδυναμίας) και δεν καθιστούν πρακτικώς αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερή την άσκηση των δικαιωμάτων που απονέμει το δίκαιο της Ένωσης (αρχή της αποτελεσματικότητας) (αποφάσεις της 4ης Μαΐου 2023, Österreichische Post, C-300/21, EU:C:2023:370, σκέψη 53, και της 20ής Ιουνίου 2024, Scalable Capital, C-182/22 και C-189/22, EU:C:2024:531, σκέψη 32).

32 Εν προκειμένω, δεδομένου ότι ο ΓΚΠΔ δεν περιέχει διάταξη με αντικείμενο τον καθορισμό των κανόνων σχετικά με την εκτίμηση της αποζημίωσης που οφείλεται βάσει του σχετικού δικαιώματος που κατοχυρώνεται στο άρθρο 82 του κανονισμού, τα εθνικά δικαστήρια οφείλουν προς τούτο να εφαρμόζουν τους εσωτερικούς κανόνες εκάστου κράτους μέλους σχετικά με την έκταση της χρηματικής αποζημίωσης, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι αρχές της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας του δικαίου της Ένωσης [πρβλ. αποφάσεις της 4ης Μαΐου 2023, Österreichische Post, C-300/21, EU:C:2023:370, σκέψεις 54 και 59, της 20ής Ιουνίου 2024, Scalable Capital, C-182/22 και C-189/22, EU:C:2024:531, σκέψεις 27 και 33, και της 20ής Ιουνίου 2024, PS (Εσφαλμένη διεύθυνση), C-590/22, EU:C:2024:536, σκέψη 40].

33 Συναφώς, όσον αφορά την τήρηση της αρχής της ισοδυναμίας, το Δικαστήριο δεν διαθέτει κανένα στοιχείο από το οποίο να μπορεί να συναχθεί ότι η εν λόγω αρχή μπορεί να έχει συγκεκριμένο αντίκτυπο στο πλαίσιο της υπό κρίση διαφοράς της κύριας δίκης.

34 Όσον αφορά την τήρηση της αρχής της αποτελεσματικότητας, η αποκλειστικώς αντισταθμιστική λειτουργία του δικαιώματος αποζημίωσης που προβλέπεται στο άρθρο 82 του ΓΚΠΔ συνεπάγεται ότι τα κριτήρια υπολογισμού της οφειλόμενης αποζημίωσης βάσει του εν λόγω άρθρου πρέπει να καθορίζονται από την έννομη τάξη κάθε κράτους μέλους, υπό την προϋπόθεση ότι η αποζημίωση είναι πλήρης και ουσιαστική, χωρίς να απαιτείται, για τους σκοπούς μιας τέτοιας πλήρους αποζημίωσης, να επιβληθεί η επιδίκαση τιμωρητικής αποζημίωσης [πρβλ. αποφάσεις της 4ης Μαΐου 2023, Österreichische Post, C-300/21, EU:C:2023:370, σκέψεις 57 και 58, της 20ής Ιουνίου 2024, Scalable Capital, C-182/22 και C-189/22, EU:C:2024:531, σκέψεις 23, 24, 35, 36 και 43, και της 20ής Ιουνίου 2024, PS (Εσφαλμένη διεύθυνση), C-590/22, EU:C:2024:536, σκέψη 42].

35 Εξάλλου, το Δικαστήριο έκανε δεκτό ότι, εφόσον δεν πρόκειται για σοβαρή ζημία του υποκειμένου των δεδομένων, το εθνικό δικαστήριο μπορεί να επιδικάσει υπέρ του εν λόγω προσώπου ελάχιστη χρηματική αποζημίωση, υπό την προϋπόθεση ότι το τυχόν χαμηλό ποσό της επιδικαζόμενης αποζημίωσης αποκαθιστά πλήρως την προκληθείσα ζημία, στοιχείο του οποίου η εξακρίβωση απόκειται στο αιτούν δικαστήριο (πρβλ. απόφαση της 20ής Ιουνίου 2024, Scalable Capital, C-182/22 και C-189/22, EU:C:2024:531, σκέψη 46).

36 Ομοίως, το άρθρο 82, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ δεν αντιτίθεται στο να μπορεί η έκφραση συγγνώμης να αποτελέσει αποκλειστικό ή συμπληρωματικό τρόπο αποκατάστασης μη υλικής ζημίας, όπως προβλέπει εν προκειμένω το άρθρο 14 του νόμου του 2005, υπό την προϋπόθεση ότι ένα τέτοιο είδος αποζημίωσης τηρεί τις εν λόγω αρχές της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας, ιδίως κατά το ότι πρέπει να παρέχει τη δυνατότητα πλήρους αποκατάστασης της μη υλικής ζημίας που προκλήθηκε συγκεκριμένα λόγω παραβάσεως του κανονισμού αυτού, στοιχείο του οποίου η εξακρίβωση απόκειται στο επιληφθέν εθνικό δικαστήριο, υπό το πρίσμα των περιστάσεων κάθε συγκεκριμένης περιπτώσεως.

37 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 82, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ έχει την έννοια ότι η έκφραση συγγνώμης μπορεί να αποτελέσει προσήκουσα αποκατάσταση μη υλικής ζημίας βάσει της εν λόγω διάταξης, ιδίως όταν δεν υπάρχει η δυνατότητα επαναφοράς των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση, υπό την προϋπόθεση ότι η μορφή αυτή αποζημίωσης μπορεί να αποκαταστήσει πλήρως τη ζημία που υπέστη το υποκείμενο των δεδομένων.

Επί του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος

38 Με το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 82, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ έχει την έννοια ότι δεν επιτρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι προθέσεις και τα κίνητρα του υπευθύνου επεξεργασίας προκειμένου, εφόσον συντρέχει περίπτωση, να επιδικαστεί στο υποκείμενο των δεδομένων αποζημίωση μικρότερη από τη ζημία την οποία το εν λόγω πρόσωπο πράγματι υπέστη.

39 Πρώτον, από το άρθρο 83 του ΓΚΠΔ, υπό το πρίσμα της αιτιολογικής σκέψης 148 του εν λόγω κανονισμού, προκύπτει ότι, προκειμένου να αποφασιστεί αν πρέπει να επιβληθεί διοικητικό πρόστιμο και να καθοριστεί το ύψος του, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, μεταξύ άλλων, ως «επιβαρυντικές ή ελαφρυντικές περιστάσεις» κριτήρια σχετικά με τις προθέσεις και τα κίνητρα του υπευθύνου επεξεργασίας. Αντιθέτως, τα κριτήρια αυτά δεν μνημονεύονται στο άρθρο 82 του ΓΚΠΔ, ούτε εξάλλου στην αιτιολογική του σκέψη 146, η οποία αφορά ειδικώς το δικαίωμα αποζημίωσης που προβλέπεται στο άρθρο 82 του κανονισμού.

40 Η απουσία αναφοράς σε τέτοια κριτήρια δικαιολογείται από το γεγονός ότι το άρθρο 82 του ΓΚΠΔ επιτελεί αποκλειστικά αντισταθμιστική λειτουργία, καθόσον η αποζημίωση, ιδίως η χρηματική, βάσει του εν λόγω άρθρου 82 πρέπει να καθιστά δυνατή την πλήρη αποκατάσταση της προκληθείσας ζημίας, αντιθέτως προς άλλες διατάξεις του κανονισμού αυτού οι οποίες περιλαμβάνονται επίσης στο κεφάλαιο VIII, ήτοι στα άρθρα 83 και 84, τα οποία έχουν κατ' ουσίαν τιμωρητικό σκοπό, δεδομένου ότι επιτρέπουν αντιστοίχως την επιβολή διοικητικών προστίμων και άλλων κυρώσεων (πρβλ. αποφάσεις της 4ης Μαΐου 2023, Österreichische Post, C-300/21, EU:C:2023:370, σκέψεις 38 και 40, και της 20ής Ιουνίου 2024, Scalable Capital, C-182/22 και C-189/22, EU:C:2024:531, σκέψη 22).

41 Επομένως, λαμβανομένων υπόψη των διαφορών, ως προς το γράμμα και τον σκοπό, μεταξύ του άρθρου 82, σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη 146, και του άρθρου 83 του ΓΚΠΔ, ερμηνευόμενου υπό το πρίσμα της αιτιολογικής σκέψης 148, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι τα κριτήρια αξιολόγησης που προβλέπονται ειδικώς στο εν λόγω άρθρο 83 μπορούν να εφαρμοστούν, τηρουμένων των αναλογιών, στο πλαίσιο του εν λόγω άρθρου 82 [απόφαση της 20ής Ιουνίου 2024, PS (Εσφαλμένη διεύθυνση), C-590/22, EU:C:2024:536, σκέψη 43 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία]. Η διαπίστωση αυτή ισχύει, ειδικότερα, για τον καθορισμό του ποσού που οφείλεται για την αποκατάσταση ζημίας βάσει του εν λόγω άρθρου 82 [πρβλ. απόφαση της 20ής Ιουνίου 2024, PS (Εσφαλμένη διεύθυνση), C-590/22, EU:C:2024:536, σκέψεις 39 και 44] καθώς και, γενικότερα, για τον καθορισμό του είδους της αποζημίωσης, ήτοι χρηματικής ή άλλης, και του ύψους αυτής.

42 Δεύτερον, η αποκλειστικώς αντισταθμιστική λειτουργία του δικαιώματος αποζημιώσεως που προβλέπεται στο άρθρο 82, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ δεν επιτρέπει να λαμβάνονται υπόψη για την αποκατάσταση ζημίας βάσει της εν λόγω διατάξεως η βαρύτητα της παράβασης του κανονισμού καθώς και ενδεχόμενη πρόθεση εκ μέρους του υπεύθυνου επεξεργασίας για τέλεση της παράβασης. (πρβλ. απόφαση της 20ής Ιουνίου 2024, Scalable Capital, C-182/22 και C-189/22, EU:C:2024:531, σκέψεις 28 έως 30).

43 Λαμβανομένης υπόψη της αποκλειστικώς αντισταθμιστικής και μη τιμωρητικής λειτουργίας που επιτελεί το εν λόγω δικαίωμα αποζημιώσεως, η σοβαρότητα μιας τέτοιας παράβασης δεν μπορεί να επηρεάσει το ύψος της αποζημίωσης που επιδικάζεται δυνάμει του άρθρου 82, παράγραφος 1, και το σχετικό ποσό δεν μπορεί να καθοριστεί σε επίπεδο που υπερβαίνει την πλήρη αποκατάσταση της ζημίας [πρβλ. απόφαση της 20ής Ιουνίου 2024, PS (Εσφαλμένη διεύθυνση), C-590/22, EU:C:2024:536, σκέψη 41 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία]. Μόνον η ζημία την οποίαν υπέστη το υποκείμενο των δεδομένων πρέπει να ληφθεί υπόψη για τον καθορισμό του ύψους της χρηματικής αποζημίωσης (πρβλ. απόφαση της 11ης Απριλίου 2024, juris, C-741/21, EU:C:2024:288, σκέψη 64).

44 Ομοίως, η αποκλειστικώς αντισταθμιστική λειτουργία του εν λόγω άρθρου 82, παράγραφος 1, δεν θα επιτελούνταν αν οι προθέσεις και τα κίνητρα του υπευθύνου της επεξεργασίας λαμβάνονταν υπόψη για τον καθορισμό του είδους της αποζημίωσης που επιδικάζεται βάσει της διάταξης αυτής ή για την επιδίκαση αποζημίωσης «χαμηλότερου ύψους» από την πλήρη αποζημίωση για τη ζημία που υπέστη το υποκείμενο των δεδομένων, όπως η περίπτωση που εξετάζει το αιτούν δικαστήριο στην υπό κρίση υπόθεση.

45 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 82, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ έχει την έννοια ότι δεν επιτρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι προθέσεις και τα κίνητρα του υπευθύνου επεξεργασίας προκειμένου, εφόσον συντρέχει περίπτωση, να επιδικαστεί στο υποκείμενο των δεδομένων αποζημίωση μικρότερη από τη ζημία την οποία το εν λόγω πρόσωπο πράγματι υπέστη.

Επί των δικαστικών εξόδων

46 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (όγδοο τμήμα) αποφαίνεται:

1) **Το άρθρο 82, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων), υπό το πρίσμα του άρθρου 8, παράγραφος 1, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης,**

   έχει την έννοια ότι:

   η παράβαση διατάξεων του ΓΚΠΔ δεν αρκεί, αφ' εαυτής, για τη στοιχειοθέτηση «ζημίας» κατά το άρθρο 82, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού.

2) **Το άρθρο 82, παράγραφος 1, του κανονισμού 2016/679**

   έχει την έννοια ότι:

   η έκφραση συγγνώμης μπορεί να αποτελέσει προσήκουσα αποκατάσταση μη υλικής ζημίας βάσει της εν λόγω διάταξης, ιδίως όταν δεν υπάρχει η δυνατότητα επαναφοράς των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση, υπό την προϋπόθεση ότι η μορφή αυτή αποζημίωσης μπορεί να αποκαταστήσει πλήρως τη ζημία που υπέστη το υποκείμενο των δεδομένων.

3) **Το άρθρο 82, παράγραφος 1, του κανονισμού 2016/679**

   έχει την έννοια ότι:

   δεν επιτρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι προθέσεις και τα κίνητρα του υπευθύνου επεξεργασίας προκειμένου, εφόσον συντρέχει περίπτωση, να επιδικαστεί στο υποκείμενο των δεδομένων αποζημίωση μικρότερη από τη ζημία την οποία το εν λόγω πρόσωπο πράγματι υπέστη.

(υπογραφές)